

TÀI LIỆU CƠ BẢN VỀ CỘNG HÒA MA-ĐA-GÁT-XCA VÀ QUAN HỆ VỚI VIỆT NAM

1. Khái quát:

- Tên nước: Cộng hoà Ma-đa-gát-xca (Madagascar)
- Thủ đô: An-ta-na-na-ri-vô (Antananarivo)
- Vị trí: Madagascar là 1 quốc đảo nằm ở Ấn Độ dương, cách lục địa châu Phi 450 km về phía đông nam, có vị trí quan trọng trên con đường thông thương từ châu Âu, châu Mỹ sang châu Á và châu Đại dương.
- Khí hậu: Nhiệt đới
- Diện tích: 587.040 km²
- Dân số: 21,9 triệu người (2010) phần lớn có nguồn gốc từ các bộ tộc Malay – Indonesia.
- Tôn giáo: Bái vật giáo (52%), Thiên chúa giáo (41%) và Islam 7%.
- Ngôn ngữ: Tiếng Pháp, tiếng Anh và tiếng Malagasy đều là ngôn ngữ chính thức.
- Đơn vị tiền tệ: Franc Madagascar.
- Quốc khánh: 26/6/1960
- Tổng thống: An-đơ-ri Ra-giô-li-na (Andry Rajoelina) (18/3/2009; không qua bầu cử, chưa được quốc tế công nhận).
- Thủ tướng: Ca-mil Al-bớt Vi-tan (Camille Albert Vital) (từ 3/2009)
- Phó Thủ tướng phụ trách đối ngoại: Hyppolite Raharison Ramaroson.

2. Lịch sử:

Madagascar có lịch sử từ 2000 năm trước. Quốc vương Malagasy thống nhất trị vì từ thế kỷ 18-19. Từ 1885, Madagascar trở thành lãnh thổ bảo hộ của Pháp và từ 1896, Pháp biến lãnh thổ này thành thuộc địa. Ngày 26/6/1960, Madagascar tuyên bố độc lập và Thủ lĩnh Đảng Xã hội Dân chủ Philibert Tsiranana (thân Pháp) lên làm Tổng thống. Tháng 12/1975, Tổng thống Ratsiraka tổ chức trưng cầu dân ý, thông qua Hiến chương Cách mạng XHCN Madagascar và đổi tên nước thành Cộng hoà Dân chủ Madagascar. Tháng 11/1991, các chính đảng ở đây thoả thuận thành lập chính phủ mới cho giai đoạn chuyển tiếp. Ngày 19/8/1992, Madagascar thông qua Hiến pháp đa đảng mới, đề cao thống nhất đất nước và giảm bớt quyền lực Tổng thống. Tháng 4/2007, Madagascar đã tổ chức trưng cầu dân ý sửa đổi Hiến pháp mới cho phép đem lại nhiều đặc quyền cho Tổng thống, và lấy tiếng Anh làm ngôn ngữ chính thức bên cạnh tiếng Pháp và tiếng Malagasy tạo thuận lợi cho Madagascar hội nhập khu vực và quốc tế, nhất là thu hút các nhà đầu tư nước ngoài. Từ cuối 2008, cuộc đấu tranh quyền lực giữa Tổng thống Marc Ravalomanana với Thị trưởng thủ đô, ông Andry Rajoelina đã diễn ra quyết liệt và bùng nổ thành bạo lực. Ngày 17/3/2009, dưới áp lực của quân đội, Tổng thống Marc Ravalomanana đã buộc phải tuyên bố từ chức, chuyển giao quyền lực cho quân đội và sống lưu vong ở nước ngoài. Tổng thống tự xưng Rajoelina chưa được quốc tế công nhận. Ngày 26/3, Tổng thống Madagascar Andry Rajoelina đã thành lập chính phủ chuyển tiếp gồm 2 bộ trưởng cấp cao, 29 bộ trưởng và một quốc vụ khanh, trong đó 7 bộ trưởng và quốc vụ khanh của chính phủ tiền nhiệm được tái bổ nhiệm, trong khi 3 thành viên thuộc đảng của Tổng thống bị lật đổ Marc Ravalomanana được bổ nhiệm vào vị trí mới. Việc thành lập chính phủ chuyển tiếp được thực hiện theo lộ trình do nhóm trung gian hoà giải đề xuất. Lộ trình cũng cho phép Tổng thống Rajoelina tại chức cho đến khi cuộc bầu cử tổng thống mới được tổ chức (dự kiến tháng 4/2011, nhưng đến nay chưa có diễn biến mới).

3. Chính trị:

a) Đối nội:

- Thể chế chính trị : Cộng hoà Tổng thống.

- Các đảng phái chính trị:

- + Đảng Tôi yêu Madagascar (TIM) của cựu Tổng thống Ravalomanana
- + Phong trào Thanh niên Madagascar tự quyết (TGV) của Andry Rajoelina.
- + Đảng Tiên phong Cách mạng Malgache (AREMA) của cựu Tổng thống Didier Ratsiraka, thành lập 1976.
- + Đảng Đại hội vì độc lập của Madagascar (AKFM), thành lập 1958.
- + Phong trào dân tộc vì độc lập của Madagascar (MONIMA), thành lập 1958.

b) Đối ngoại:

Madagascar là thành viên của Liên minh châu Phi (AU), Phong trào Không liên kết. Năm 2004 Madagascar được kết nạp làm thành viên của Cộng đồng Phát triển Nam châu Phi (SADC). Do cuộc đảo chính chiếm quyền vào tháng 3/2009, Madagascar hiện bị treo tư cách thành viên Liên minh châu Phi và Cộng đồng Phát triển Nam châu Phi.

4. Kinh tế:

Từ giữa năm 90, Madagascar thực hiện chính sách kinh tế thị trường, theo đuổi chính sách tư nhân hóa và tự do hóa, khuyến khích nguồn vốn và đầu tư nước ngoài. Chiến lược này đã giúp Madagascar duy trì tốc độ tăng trưởng kinh tế đều và ổn định. Madagascar có quan hệ hợp tác kinh tế chủ yếu với các nước phương Tây và châu Á.

Kinh tế chủ yếu dựa vào nông nghiệp bao gồm cả thủy sản và lâm nghiệp (chiếm 80% dân số và đóng góp hơn 1/4 GDP). Nông sản chính có: cà phê, vani (đứng đầu thế giới), đinh hương, hồ tiêu, gạo, bông, cao su, mía.. và chiếm tới 90% kim ngạch xuất khẩu.

Khoáng sản có: crôm, graphite, mica, than, kẽm, thạch anh, vàng, uranium...

Công nghiệp khai khoáng chưa phát triển, chủ yếu tập trung vào công nghiệp chế biến thịt, thủy sản, dệt may, sản xuất bia, đường, xi măng, lắp ráp ô tô...

GDP chính thức: 8,33 tỷ USD (2010)

GDP bình quân đầu người: gần 400 USD (2010)

Tăng trưởng: 1,5% (2010)

Xuất khẩu: cà phê, va-ni, đường, bông, crôm, các sản phẩm dầu thô; các đối tác chính: Pháp, Mỹ, Đức, Anh...

Nhập khẩu: máy móc thiết bị, sản phẩm dầu lửa, hàng tiêu dùng, lương thực; từ các đối tác Pháp, Trung Quốc, Iran, Nam Phi, Mauritius.

5. Quan hệ Madagascar - Việt Nam:

- Hai nước lập quan hệ ngoại giao ngày 18/12/1972. Dưới thời cựu Tổng thống Ratsiraka, bạn xây tượng đài Hồ Chí Minh ở thủ đô của Madagascar và khánh thành vào tháng 3/2003.

Đại sứ ta tại Mozambique kiêm nhiệm Madagascar.
Địa chỉ: Av. Francisco Orlando Magunbwe No1048/1026
Tel: +258. 21497912
Fax: +258. 21491992
C.P: 4051-Maputo-Mozambique
E-mail: dsqvnmoz@yahoo.com; maputo@mofa.gov.vn

Đại sứ quán Madagascar tại Bắc Kinh kiêm nhiệm Việt Nam.
Địa chỉ: 3 Sanlitun Dongjie, Sanlitun
Mã bưu chính: 100600 Beijing, China
Tel: +86-10-65321353
+86-10-65321643
Fax: +86-10-65322102

- Trao đổi đoàn:

+ Các đoàn Madagascar thăm Việt Nam: Bộ trưởng Công nghiệp, Thương mại và Phát triển kinh tế tư nhân (8/2004), Tiến sĩ Ivohasina Fizara Razafimahefa, Bộ trưởng Kinh tế, Thương mại và Công nghiệp (10/2008).

+ Các đoàn Việt Nam thăm Madagascar: Bộ trưởng Văn hoá Thông tin Phạm Quang Nghị (3/2003), Phó Chủ tịch nước Trương Mỹ Hoa (11/2003).

- Hợp tác trong các lĩnh vực:

+ Giáo dục: Vào những năm 1980, ta có 45 chuyên gia giáo dục sang làm việc tại Madagascar.

+ Nông nghiệp: Năm 1999, ta đã cử 80 chuyên gia, kỹ thuật viên nông nghiệp và thủy sản sang làm việc tại Madagascar theo mô hình hợp tác ba bên với sự tài trợ của FAO. Hiện nay ta còn 3 chuyên gia nông nghiệp đang làm việc tại Madagascar trong khuôn khổ hợp tác song phương.

+ Dầu khí: Hiện tập đoàn Dầu khí đang xin gia hạn giấy phép đầu tư để tiếp tục triển khai hoạt động khai thác tại Majunga, Madagascar.

+ Các thỏa thuận song phương đã ký: Hiệp định khung về Hợp tác Kinh tế, Thương mại, Văn hoá, Khoa học và Công nghệ (11/2003).

+ Quan hệ thương mại: Ta xuất khẩu các mặt hàng sắt thép, dệt may, phân bón và nhập từ bạn chủ yếu sắt thép phế liệu sản phẩm chất dẻo, phụ liệu may, da giày... Do tình hình chính trị bất ổn tại nước bạn, trao đổi thương mại song phương gần đây đã giảm xuống từ 10 triệu USD năm 2008 xuống còn 5,8 triệu USD năm 2009 và 5,3 triệu USD năm 2010.

Bảng 1: Kim ngạch xuất khẩu của Việt Nam sang Madagascar năm 2010

Tên mặt hàng	Đơn vị	Khối	Giá trị
--------------	--------	------	---------

		lượng	(USD)
Dây điện & dây cáp điện			5.750
Gạo	Tấn	225	72.675
Hàng Hải sản			35.590
Hàng hoá khác			2.171.460
Hàng rau quả			21.180
Máy móc thiết bị, dụng cụ & phụ tùng			52.557
Máy vi tính, sản phẩm điện tử & linh kiện	USD		11.358
Nguyên phụ liệu dệt may, da & giày			35.044
Sản phẩm chất dẻo			10.560
Sản phẩm dệt may			1.857.173
Sản phẩm hoá chất			36.634
Vải			223.004
Tổng cộng			4.532.985

Bảng 2: Kim ngạch nhập khẩu của VN từ Madagascar năm 2010

Tên mặt hàng	Đơn vị	Khối lượng	Giá trị (USD)
Hàng hoá khác	X		269.658
Hạt điều	Tấn	251	245.172
Sản phẩm đá quý & kim loại quý	3704		7.481
Sản phẩm dệt may	USD		5.483
Sắt thép phế liệu	Tấn	423	177.520
Tổng cộng			705.314

Nguồn: Tổng cục Hải quan VN

Hoàng Đức Nhuận